

Excellentie,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze te geven op, en bezwaar te maken tegen, uw voornemen om de jacht op konijn landelijk en haas in o.a. de provincie Utrecht komend seizoen niet te openen. Dit voornemen baseert u op een vermeende dalende populatietrend waarmee de staat van instandhouding in het geding zou zijn. Onze overwegingen en bewaren zetten we hieronder graag uiteen.

Als Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging afdeling Utrecht (verder Jagersvereniging) vertegenwoordigen wij ca. 1500 jagers in de provincie Utrecht, maar ook alle negen Utrechtse wildbeheereenheden (WBE's).

Op 3 november 2020 is door uw ministerie een herziene Rode Lijst van de Nederlandse zoogdieren vastgesteld. Deze Rode Lijst is gebaseerd op het basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020, opgesteld door de Zoogdierverseniging. Daarin worden haas en konijn als “gevoelig” aangemerkt. Hoewel het haas als algemeen voorkomend wordt beschreven krijgt zij deze status omdat de populatiegrootte vergeleken wordt met die van 1950(!). Overigens wordt in hetzelfde rapport vermeld dat het haas door de Nederlandse afdeling van de International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) de kwalificatie “*least concern*” krijgt omdat de populatiegrootte de afgelopen 10 jaar minder dan 20% is veranderd. De Zoogdierverseniging blijkt in haar rapport de telgegevens waarop de populatietrend is gebaseerd verkregen te hebben van Sovon, een vereniging van vogeltellers. Hazen en konijnen zijn als bijvangst meegeteld bij broedvogeltellingen. Ook blijkt inmiddels dat 70% van het oppervlak van de provincie Utrecht niet door Sovon meegeteld is. Van het beperkte areaal waar broedvogels geteld zijn zal dan waarschijnlijk ook slechts een klein deel privaat agrarisch gebied zijn waar hazen en konijnen vooral goed gedijen. Daarnaast zijn hazen en konijnen nachtactieve zoogdieren. Een recent rapport van Bureau Waardenburg (Analyse Dag-/Nachtellingen haas, konijn, ree, feb. 2022) laat zien dat er 's nachts tot wel drie keer zoveel hazen en konijnen geteld worden als overdag. Al deze informatie is niet meegenomen in uw overwegingen.

Overigens houdt de Rode Lijst-status “gevoelig” nog niet in dat de soort “*kwetsbaar*” is (de daaropvolgende categorie), laat staat “*bedreigd*” of “*ernstig bedreigd*”.

De vermelding van haas en konijn op de Rode Lijst was aanleiding voor de Partij voor de Dieren om op 11 februari 2021 een motie in te dienen die u verzocht om haas en konijn van de lijst van vrij bejaagbare soorten te schrappen. Deze motie werd aangenomen en was voor u aanleiding om de Wageningen Universiteit (verder WU) opdracht te geven een studie te verrichten naar de staat van instandhouding van haas en konijn. Deze studie is in maart 2022 opgeleverd en bleek slechts een bureaustudie te zijn die dezelfde telgegevens van Sovon gebruikt heeft als de Zoogdierverseniging gebruikt heeft voor de Rode Lijst. Oude wijn in nieuwe zakken. Bovendien heeft de WU de ontbrekende Sovon gegevens zelf met behulp van rekenmodellen (MaxEnt machine learning-algoritme) aangevuld om iets over de gehele provincie te kunnen zeggen. Daarbij zijn de telgegevens die de negen WBE's in de provincie

Utrecht verzamelen, en die de faunabeheerheid (FBE) Utrecht gebruikt voor de onderbouwing van het faunabeheerplan (goedgekeurd door Gedeputeerde Staten, verder GS), door u volledig buiten beschouwing gelaten. Dat terwijl deze telgegevens wél speciaal voor dit doel verzameld zijn (zelfs wettelijk verplicht) en het gehele oppervlak van de provincie Utrecht beslaan. Uiteindelijk is voor uw keuze om de jacht op hazen in de provincie Utrecht te sluiten zelfs louter gebruik gemaakt van de laatste editie van de Telganger, een publicatie van de Zoogdierverseniging (en zijn we dus weer terug bij de bijvangst-gegevens van Sovon).

Uit bovenstaande mag blijken dat de data die gebruikt worden voor de onderbouwing van zowel de Rode Lijst als voor het rapport van de WU als voor de Telganger én dus ook uw voornemen om de jacht op haas en konijn in de provincie Utrecht niet te openen niet valide zijn, terwijl er alternatieve data voorhanden zijn die speciaal voor dat doel verzameld zijn, de gehele oppervlakte van de provincie Utrecht beslaat, én gebruikt zijn als basis voor het opstellen van het provinciale faunabeleid zoals vastgelegd in het faunabeheerplan. U passeert dus feitelijk het provinciale faunabeleid en diskwalificeert de onderbouwing daarvan en de data die wettelijk door de WBE's verzameld wordt.

Faunabeheerplan

Jacht op de vijf wildsoorten, waaronder haas en konijn, mag enkel plaatsvinden overeenkomstig het faunabeheerplan (Wnb art. 3.12 lid 1). Hiertoe verrichten de WBE's trendtellingen (Interim Omgevingsverordening provincie Utrecht art. 6.42 lid 2), waaronder die van haas en konijn, en leveren deze gegevens aan de FBE. De FBE gebruikt deze gegevens voor de onderbouwing van het faunabeheerplan (Wnb art. 3.12 lid 5). Het faunabeheerplan wordt vervolgens goedgekeurd door Gedeputeerde Staten (Wnb art. 3.12 lid 7). Het provinciale beleid met betrekking tot jacht ligt dus vastgelegd in het faunabeheerplan. In bijlage I van het Faunabeheerplan Utrecht 2019-2025 staat in hoofdstuk 4:

“De jachthouder heeft een wettelijke inspanningsverplichting om een redelijke wildstand in het jachtveld te handhaven of te bereiken. Dat houdt in dat het niveau van de wildstand zodanig dient te zijn dat deze bijdraagt aan het voorkomen van schade zonder dat de staat van instandhouding van de soort daar onder te lijden heeft (Kamerstukken I, 2015/16, 33 384 X, p. 6). Dit betekent dat jacht, al of niet met het oogmerk voorkomen of beperken van schade, ook mogelijk is bij een ongunstige staat van instandhouding, zolang die toestand door de jacht maar niet verder verslechtert.”

Dus zelfs als de omvang van de populatie al af zou nemen waardoor de staat van instandhouding ongunstig zou zijn, zoals u beweert, is jacht nog mogelijk en dient de jachthouder volgens het Beleidskader Wet Natuurbescherming provincie Utrecht (hoofdstuk 3.3.6.1):

“de ruimte te hebben om invullingen te geven aan diens verplichting om een redelijke wildstand op zijn jachtveld te handhaven of bereiken.”

Daarin wordt ook beschreven hoe met die redelijke wildstand moet worden omgegaan:

“De eis dat de redelijke wildstand moet worden omschreven betekent niet dat in het plan, per wildsoort, exact moet worden omschreven bij welke aantallen er sprake is van een redelijke wildstand en hoe dit geborgd wordt. Dit zou al snel het karakter van afschotplannen krijgen. Deze plannen zijn door de wetgever uit de wet verwijderd en

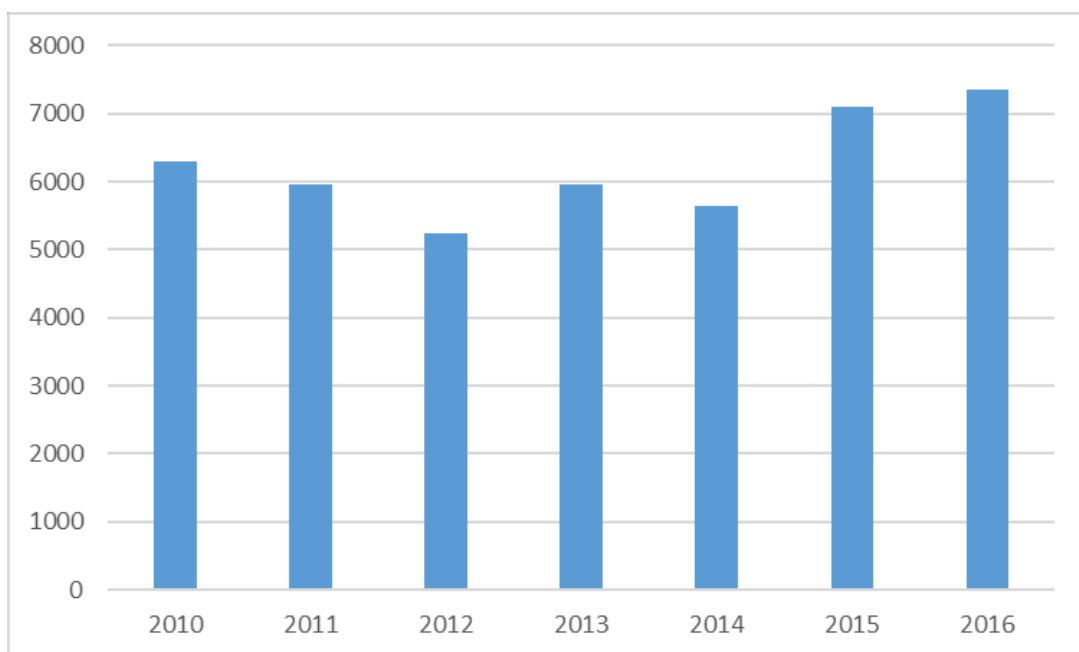
het zou niet passen dat deze door de provincie weer ingevoerd zou worden. Een regeling op hoofdlijnen is voldoende”.

Maar wat zeggen de wettelijk verplicht verzamelde data van de trendtelling in de provincie Utrecht nou eigenlijk over de staat van instandhouding van haas en konijn?

Haas

In het Faunabeheerplan Utrecht 2019-2025 staat in hoofdstuk 4.2 (Haas):

- *“de voorjaarstelling van de FBE wijst [...] op een stabiele stand in de periode 2010-2016”* en;
- *“het afschot in genoemde aantallen in deze periode leidt niet tot een kleinere populatie bij het begin van het voortplantingsseizoen”.*



Voorjaarstelling haas Utrecht (totaal getelde aantallen)

Bron: Faunabeheerplan Utrecht 2019-2025

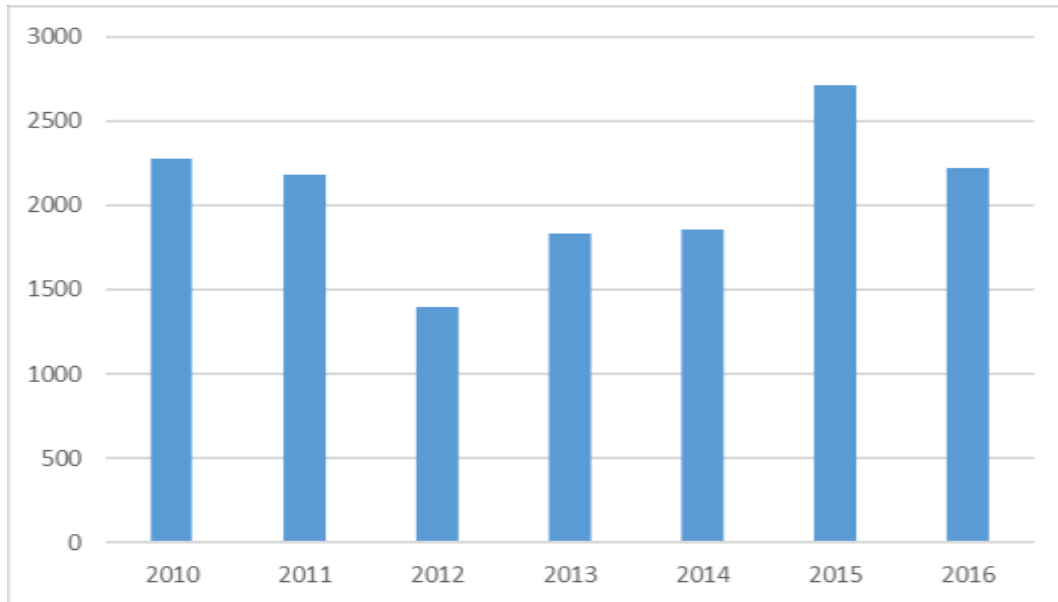
In het faunabeheerplan wordt dan ook geconcludeerd:

“Ontheffingen om een beperkt aantal hazen af te schieten in de periode januari-maart zijn geen risico voor het duurzaam voortbestaan van de haas in Utrecht, ook niet in combinatie met het afschot als jachtwild. Het afschot als jachtwild vindt plaats van half oktober tot 31 december. Het afschot in de genoemde aantallen in deze periode leidt niet tot een kleinere populatie bij het begin van het voortplantingsseizoen. De sterfte door afschot wordt gecompenseerd door minder natuurlijke sterfte. Het verspreidingsgebied is in Utrecht niet kleiner geworden. Jacht is in heel Europa geen bedreiging voor de haas. Het probleem zit hem in de landbouw (Smith e.a. 2005).”

Konijn

In het Faunabeheerplan Utrecht 2015-2025 staat in hoofdstuk 5.1 (Konijn):

- *“Het CBS beoordeelt de aantalsontwikkeling van het konijn over de periode 1997-2015 landelijk als een matige toename en in de provincie Utrecht als een sterke toename”* en;
- *“Het verspreidingsgebied van het konijn in Utrecht is in het westen van de provincie groter geworden (Broekhuizen e.a. 2016). Het konijn komt bijna overal voor.”*



Voorjaarstelling konijn Utrecht (totaal getelde aantallen)

Bron: Faunabeheerplan Utrecht 2019-2025

In het faunabeheerplan wordt dan ook geconcludeerd:

“De stand van het konijn fluctueert sterk door ziekten en het verspreidingsgebied in Utrecht is iets groter geworden. Ontheffingen om een beperkt aantal konijnen af te schieten zijn geen risico voor het duurzaam voortbestaan van het konijn in Utrecht, ook niet in combinatie met het afschot in het jachtseizoen en als soort van de landelijke vrijstellingslijst”.

Rol Utrechtse WBE's

In de uitvoering van het provinciale faunabeleid spelen de WBE's een belangrijke rol. Behalve dat de WBE's verantwoordelijk zijn voor de trendtellingen van haas en konijn, en de resultaten hiervan verstrekken aan de FBE (art. 6.42 lid 2 Omgevingsverordening), zijn de WBE's er in bredere zin voor de

“uitvoering van het door de FBE opgestelde faunabeheerplan en om te bevorderen dat en duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, bestrijding van schadeveroorzakende dieren en jacht worden uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders” (art. 3.14 lid 1 Wnb).

Dit wordt nog eens onderstreept door de Memorie van Toelichting op artikel 3.12 Wnb bij de totstandkoming van deze wet:

“In het onderhavige wetsvoorstel hebben de wildbeheereenheden een meer prominente rol gekregen dan in de Flora- en faunawet. Het zijn over het algemeen de wildbeheereenheden die uitvoering zullen geven aan het faunabeheerplan. Zij zullen in de praktijk de beheerdaden verrichten op grond van de provinciale ontheffing voor beheer en zij bevorderen dat de aangesloten jachthouders de jacht en de schadebestrijding uitvoeren overeenkomstig het faunabeheerplan en ten dienste van de grondgebruikers. Voorts adviseren zij de faunabeheereenheid over de inhoud van de faunabeheerplannen en leveren zij – op basis van tellingen en een afschotregistratie – de gegevens aan ten behoeve van het faunabeheerplan.” (Tweede Kamer, Kamerstuk 33 348 nr. 3 p. 165)

Mogelijke gevolgschade

Het niet openen van de jacht op haas en konijn zal, zoals onderbouwd in het faunabeheerplan, geen significant effect hebben op de populatiegrootte van deze soorten. Dat maakt de maatregel naar onze mening disproportioneel, terwijl het wel tot gevolg zou kunnen hebben dat er meer schade komt van deze soorten. Daarbij kan gedacht worden aan vraat- en graafschade in fruitteeltbedrijven, maar ook in sportvelden of begraafplaatsen, waarvan het moeilijk zou kunnen worden het bestrijden van deze schade te onderbouwen, en ook eventueel zouden kunnen leiden tot meer gerechtelijke procedures.

Bovendien zijn de ca. 1500 jachthouders in de provincie Utrecht, verenigd in negen WBE's, vrijwilligers die zich met veel toewijding dagelijks inzetten om het provinciale faunabeleid zoals vastgelegd in het faunabeheerplan uit te voeren. Het onderscheid dat de wet maakt in 1) (benuttings-)jacht; 2) schadebestrijding en 3) populatiebeheer (art. 3.14 lid 1 Wnb), is voor een jager een evenwicht tussen rechten (verantwoorde en duurzame benutting) en plichten (zoals bijvoorbeeld het bijdragen aan verkeersveiligheid en voorkomen van economische schade). De inspanningsverplichting van de jager voor een redelijke wildstand gaat daarbij hand in hand met bijvoorbeeld biotoopverbeterende maatregelen, die ook haas en konijn ten goede komen. Zo is er door ons recent initiatief genomen om gezamenlijk met alle Utrechtse WBE's (en door de provincie gesubsidieerd) een project te starten om akkerranden in te zaaien met bloemenmengsels voor biotoopverbetering. Het wegnemen van verantwoordelijkheden komt de motivatie voor dergelijke inspanningen niet ten goede. Dit delicate evenwicht dreigt verstoord te worden en daarmee zou de uitvoering van het door GS vastgestelde faunabeheerplan in bredere zin in gevaar kunnen komen.

Zienswijze

Gebaseerd op bovenstaande uiteenzettingen zijn wij, samen met de negen Utrechtse WBE's, van mening dat:

- de data die gebruikt zijn om tot uw voornemen te komen niet valide zijn en niet voor dat doel verzameld, terwijl er data beschikbaar zijn die wél speciaal voor dat doel verzameld zijn (door WBE's conform wettelijke verplichtingen) en dienen ter onderbouwing van faunabeleid;
- de staat van instandhouding van het haas in de provincie Utrecht stabiel is en voor konijn zelfs toeneemt;

- zelfs indien de staat van instandhouding toch ongunstig zou zijn, dit volgens provinciale regelgeving geen gevolgen voor de jacht zou moeten hebben zolang die toestand door de jacht maar niet verder verslechterd;
- jacht geen invloed heeft op de omvang van de hazen- en konijnenpopulatie;
- de voorgenomen maatregel dus geen effect zal hebben en daarmee disproportioneel genoemd kan worden.

Verzoek

Uw voornemen om de jacht op konijn landelijk en haas in de provincie Utrecht komend seizoen niet te openen is naar onze mening een ineffectieve en disproportionele maatregel die een delicaat evenwicht in het faunabeheer dreigt te verstoren en een klap in het gezicht is van alle jagers die zich dagelijks inspannen om het provinciale faunabeleid uit te voeren en met verplichte en transparante trendtellingen rekenschap over hun handelen afleggen. Monitoring hiervan is voor de provincie geen aanleiding geweest zich zorgen te maken over de staat van instandhouding van haas en konijn in de provincie Utrecht.

Namens alle jagers in de provincie Utrecht verzoeken wij u dan ook om uw voornemen te herzien.

Met vriendelijke groet,

Dr. J.B. Bijker

Voorzitter Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging afdeling Utrecht

mede namens:

J. Hoolwerf, voorzitter WBE de Eem

G.J.W. Bloemendal, voorzitter WBE de Schaffelaar

G. Hartman, voorzitter WBE Kromme Rijn

H.G. van Dorresteijn, voorzitter WBE Lage Vuursche

J.F. Wiegman, voorzitter WBE Lopikerwaard

W.B. van der Linden, voorzitter WBE Noorderpark

L.P.M.J. Canjels, voorzitter WBE Tussen Vecht en Ouderijn

H. Melessen, voorzitter WBE Vecht en Veenstreken

H.W. Waardenburg, voorzitter WBE Vijfheerenlanden